

A BESZÉLŐnek nehéz

Legális lapot sem könnyű csinálni

Tíz évvel ezelőtt, a lengyelországi puccs idején jelent meg először a Beszélő, az első magyar szamizdatok egyike. Az illegalitás után legális körülmények között is fennmaradt az újság. A lap jubileumi ünnepségén készített interjút munkatársunk, Farkas Zoltán Petri György költővel, Kőszeg Ferenc főszerkesztővel és a lap egyik alapító tagjával, Solt Ottiliával.

– Önnek hogy tetszik az új, a legálisan készülő Beszélő?

PETRI GYÖRGY: Úgy gondolom, hogy ez a lap változatlanul jó. A szerkesztőknek – meg a szerzőknek is – van egy abból adódó frusztrációjuk, hogy megváltozott a sajtó dramaturgiája. Tehát ez most már nem egy magányos, heroikus vállalkozás, hanem egy jó lap egy igen színes sajtópalettán.

Keményen kritikusnak lenni

– Nincsen időnként olyan benyomása, hogy azért a Beszélő még mindig szereti magát kívül tudni ezen a sajtón?

P. GY.: Nem hiszem. Inkább úgy érzem, hogy a sajtó jó része szeretné kívül tudni magát ezen a rendszeren.

Petri György: „Úgy gondolom, hogy a sajtószabadság sérthetetlen marad”

– Milyen értelemben?

P. GY.: Olyan értelemben, hogy a kormány állandó háborút folytat a sajtóval. Sem a kormány, sem a koalíciós pártok nem tudják megérteni, hogy a sajtót nem ellenőrizhetik. Én tehát azt hiszem, hogy a Beszélő nem a sajtón akarja kívül tudni magát, hanem a sajtó nagy részével együtt szemben áll a koalíciós pártok sajtóról alkotott elképzeléseivel.

– És mi lehet a vége ennek a konfliktusnak?

P. GY.: Úgy gondolom, hogy – mivel a demokratikus alapmechanizmusok azért mégiscsak működnek – nem fognak bekövetkezni a Kónya és Csurka urak által áhított változások, és a sajtószabadság sérthetetlen marad.

– A Beszélő reklámja szerint a Beszélő tíz éve az ellenzék lapja. Meddig lesz még az ellenzék lapja? Tud-e egyáltalában más lenni, mint az ellenzék lapja?

KŐSZEG FERENC (főszerkesztő): Ha úgy nézzük, hogy a Beszélő közel áll az SZDSZ-hez, és hogy azt reméljük, hogy a következő választások után az SZDSZ már nem ellenzéki párt lesz, hanem egy kormánykoalíció tagja, akkor a kérdés jogos. Ha úgy nézzük, hogy a Beszélő független lap – egy, az SZDSZ-hez közel álló, szabadelvű, de nem pártlap –, akkor azt gondolom, hogy a Beszélő mindig meg fog őrizni valamilyen ellenzéki karaktert. Amiként jelenleg is fenntartja magának a jogot, hogy kritikus legyen az SZDSZ-szel szemben is, akkor is kritikus – ha tetszik: ellenzéki – kíván majd maradni, ha esetleg az SZDSZ a kormányzó pártok egyike lenne.

– Ön szintén a Beszélő alapító tagjai közé tartozik. A lap szinte azonnal ugrik minden kormányzati lépésre, minden, a szerkesztők által baklövésnek ítélt döntésre. Veszítnek-e olvasókat emiatt? Vagy nem is akarnak a jelenleginél szélesebb közönséghez szólni?

SOLT OTTILIA: Remélem, hogy mi a lehető legtágabb közönséghez szólunk és fogunk szólni a jövőben. Ezt semmiképpen sem a kormány politikájára vonatkozó kritika tompításával kívánjuk elérni. Attól félek, hogy a legnagyobb népszerűsége és a legnagyobb olvasótáborra itt és ma, Magyarországon egy keményen kritikus lap számíthat, úgyhogy nem hiszem, hogy ellene szólna ez a hangvétel a piaci szempontoknak.

Kőszeg Ferenc: „A lap fenntartja a jogot, hogy kritikus legyen az SZDSZ-szel szemben is”

18 ezres példányszám

– Újabban bizonyos képviselők, kormányzati emberek, adott esetben még ellenzéki politikusok is csak a saját újságíróikkal állnak szóba. Az is ismert, hogy egy-két politikus a közelmúltban kategorikusan visszautasította, hogy interjút adjon a 168 órának, míg mások másnak nem adnak interjút.

S. O.: Ilyen elutasítással, eléggé sajnálatos módon, mi is találkoztunk. Ez, sajnos, a lapnak is kárára válik, minősíteni viszont semmiképpen sem a lapot minősíti, hanem azt a politikai elitet, amelyik így viszonyul a nyilvánossághoz.

– Kik voltak azok, akik bizonyíthatóan nem állnak szóba a Beszélővel?

S. O.: Például Surján miniszter úr elhárította azt a lehetőséget, hogy véleményt nyilvánítson a Beszélőnek. Ezt azzal indokolta, hogy nem kívánja ezt a lapot saját megjelenésével

legitimálni. Én ezt a megítélést erősen túldimenzionálnak tartom, noha kétségtelenül igaz, hogy a legális Beszélő egyik legkorábbi számában téves információt közöltünk Surján Lászlóról. Ezt korigáltuk ugyan, de hát mindenki tudja, hogy a korrekció súlya mindig kisebb, mint a közlés. Egyébként történetesen azt mondtuk róla, hogy tagja a Magzatvédő Társaságnak, holott nem az. Azt hiszem azonban, hogy túldimenzionált volt az elutasítása.

■ – Van-e fordított eset is? Vagyis hogy önök nem kértek interjút valakitől?

S. O.: Mi megpróbálunk és megpróbáltunk mindenkit megszólaltatni. Tudjuk, korlátai vannak annak, hogy ki hajlandó megnyilvánulni egy SZDSZ-lapnak elkönyvelt újságban. De, mondjuk, Beke Kata, akivel a múlt számunkban interjút készítettünk, azzal nyegelt meg – persze viccesen – bennünket, hogy most már elmondta a véleményét az

MDF-ről, szeretné elmondani egyszer az SZDSZ-ről is. Mi természetesen nagy örömmel állunk elébe.

■ – Mennyibe kerül az, hogy a Beszélőt egyértelműen liberális, az SZDSZ-hez közel álló lapnak tekintik? A Beszélőben nemigen találni hirdetéseket. Nem tudom, hogy ez koncepció-e, vagy a hirdetők nem nagyon jelentkezik. Egyáltalán: hosszú ideje semmit nem lehet tudni arról, hogy milyen anyagi helyzetben van a Beszélő.

K. F.: A legkevésbé sem koncepció kérdése, hogy kevés a hirdetés a lapban. Egyébként 18 ezer a megjelent példányszám, és úgy tudom, ennek jelentős része el is fogy. Nagyon nehéz példányszámot emelni, mert a Beszélő Kiadó Kft. anyagi helyzete nem különösebben jó.

■ – Ez mit jelent?

K. F.: Azt, hogy a lap veszteséges. Nyilvánvaló, hogy nagyon hosszú távon nem tud létezni a Beszélő.

Solt Ottilia: „Elutasítással, sajnálatos módon, mi is találkozunk”

■ – Akkor mi lesz?

K. F.: Folyamatosan próbálunk pénzt szerezni, szponzorokat, támogatókat, hirdetéseket keresünk. E próbálkozásaink a közelmúltban némi sikerrel is jártak, e pillanatban tehát a Beszélő – a híresztelésekkel ellentétben – nincsen válságos helyzetben. Am ha nem sikerül valami módon megalapozottabbá, biztosabbá tenni a Beszélő anyagi helyzetét, akkor előbb-utóbb a Beszélőnek is vége lesz, mint ahogy számos más újság, napilap is nagyon fenyegetett helyzetben van.

A BESZÉLŐ szerkesztőségével

az alábbi címeken lehet felvenni a kapcsolatot

Harrasti Miklós	1025	Gül Baba u. 21.	
Kio János	1118	Kelenhegyi u. 23/a	658-217
1600ezeg Ferenc	1053	Felsovaludulás tér 4	183-478
Nagy Bálint	1029	Rézsi u. 49.	165-945
Petri György	1067	Eötvös u 22	112-550

<u>A nemzet ügye és a pénzügyek</u>	5.o.
Molnár Péter: <u>A leváltott nép</u>	14.o.
<u>Ajándék az a nap – az ötnapos munkahétről</u>	17.o.
VITA: Lőrinc István: <u>Csofo gyelaty?</u>	44.o.
Kivül-álló: <u>A kivatal védte ellenzékiesség</u>	
Kürtthy Emil: <u>Polgárná válni</u>	
Könczöl Csaba: <u>Levél Kio Jánoshoz</u>	
Szalai Pál: <u>Remény – remény nélkül</u>	
Fehér Dániel: <u>Kitaszított adventisták</u>	65.o.
BESZÉLŐ – beszélgetés Zima Ferencsel	73.o.
<u>Micsim dobta ki...</u>	79.o.
<u>Egy igaz emberrel kevesebb /Bali Sándor/</u>	88.o.
<u>Egy szamoni szocialista halálára /Harrasti Sándor/</u>	90.o.
KRITIKA: Ada Pál: <u>Aki dolgozik – boldogul</u>	93.o.
Nagy Bálint: <u>Olyan nincs, hogy valami nincs</u>	
ELLENVÉLEMÉNY:	103.o.

S Z A M I Z D A T

/k é z í r a t o s i r o d a l o m/

rendelhető és vásárolható

RAJK LÁSZLÓNÁL

Budapest, V. Galamb u. 3. III. 5.

minden kedden 20-22 óráig

/ az időpontot kérjük betartani /

Verseny – ellenszélben

■ – Kőszeg Ferenc erről a Beszélőben azt írta, hogy a piac sokkalta keményebb ellenfél, mint annak idején a III/III-as volt; Solt Ottilia pedig úgy fogalmazott, hogy nehéz volt illegális lapot csinálni, de legálisat talán még nehezebb. Amióta üzleti alapon működik Magyarországon a sajtó, állandóan mindenfajta történeteket hallani arról, ki hogyan szerzett meg lapot, ki melyik lapnál hogy szerzett befolyást, milyen manőverek történtek, hogy a bankok összeadjanak pénzt kormánypárti lapok kiadására és így tovább. Mennyire tisztességes ez a verseny? És mennyire látható át az a verseny, amelyik a sajtóban való hatalomgyakorlásért folyik?

S. O.: Azt hiszem, erről időközben elég sok minden nyilvánosságra került ahhoz, hogy ne habozzunk a minősítéssel: ez a verseny nem túlságosan finom. Azt kell mondanom: nem átütően kifinomult manőverekkel dolgoznak a politikai körök.

■ – Ebben a versenyben veszésre állnak?

S. O.: Attól tartok, hogy mi személyesen is egy kissé maflák vagyunk.

K. F.: Én azt hiszem, hogy vannak ennek a versenynek tisztességes, de vannak tisztességtelen elemei is. Amikor a kormánykoalíció pártjainak, tulajdonképpen a kormányzatnak a hatalmi nyomása érvényesült pénzszerzési ügyekben a bankokkal szemben, akkor én ezt a versenyt nem tartom tisztességesnek. Azt gondolom, hogy ennek egy szabad és nyílt versenynek kellene lennie. Azonban tudható, hogy valójában bizonyos, kormányhoz közel álló lapok finanszírozása ügyében jelentős nyomás nehezedett a bankokra, és mivel a bankok nagyrészt állami tulajdonúak, nem tudnak ellenállni ennek a nyomásnak.